

Føroya Sosial-Demokrat

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRØÐURSKAPUR

Nr. 6

Lýsingarprisur fyri mm: 20 oyru á
1. síðu, 15 oyru á 3. og 4. síðu

Leygardagin 3. februar 1951

Bladid verður bílagt á posthúsinum, og
kostar kr. 2,50 + porto um fjórðingsárid

25. Arg.

SAMBANDSMENN

vísa Rituvíkinganna kæru um burturfestingina av prestajörðini á Nesi burtur.

Fólkafloksmenn standa sambandsmonnum við lið við nevaduki. Undir tí harða áganginum gingu nervarnar fyri á formanninum ið sprakk upp og tók orðið av Dam og sleit fundin.

Tá ið prestajörðin á Nesi skuldi býlast lögdu nakrir Rituvíkingar umsókn til búnaðarráðið um at fáa náðigardin, prestagardshagan ið liggur við Rituvík í festi.

Sagt er, at teimum varð svarað av búnaðarráðnum, at endalig stóða varð ikki tikin, fyrr enn í 1951.

Men tað er komið út, at búnaðarráðið, kortini hefur givið Toftamonnum, t. d. Jens Kristiani Olsen, jörðina í festi.

Rituvíkingar fáa seg illa til at trúgva hesari illgerð sambandsmanna (Kristjans Djurhuusar, táverandi formanns búnaðarráðsins, og Eysturoyar lögtingsmannsins Jens Kristian Olsens) og hava nú lagt skriv fram á ting, undirskrivað av monnum at kalla úr hvørjum húsi í Rituvík.

Rituvík er ein niðursettubýgd við ongum hagateginum.

Tað kann ikki vera annað enn hvørjum manni rímligt, at henda jarðaleysa býgd nú, tá ið alment jarðagóðs, ið liggur uppat bygðini skal verða burturfest, verður lagt til bygðina ella menn í henni, tí allir rættvísir skilja hvussu uttanhanda tað er hjá eini heilari býgd ikki at eiga rættin til at seta torvskeran í ella at sleppa kúnni út um gøðarnar uttan at ligja á knæ fyri attanhýggjamanni ella monnum.

Hjá eina helari býgd ikki at eiga fótin fastan uttargarðs er, sum tíðirnar eru, ómöguligt. Tað er ikki lögð, at fólk ið í eini eini tilikari býgd rykkir »sinar pelar (steyrar) upp og flytir.

Hetta skuldi tann góði búnaðarráðsharri verið fyrsti maður at fata. Og tað skuldi eisini Jens Kristian Olsen, lögtingsmaður verið førur at skilt.

Men teir hava verið dulir og deyvir yvir fyri hesum rættvísa kravi og ynski. Tí nú sita Rituvíkingar við ongum, sviknir og rættarræindir, meðan Kristjans vinnu og partamaður á Toftum hefur fingið ókt sitt jarðaveldið av hesi jörð, sum av sonnum átti at verið lagt til Rituvíkarbýgd

Tá ið málið varð framborið á tingi, tóku Kallsoy, Øregaard, J. H. Danbjørg, P. M. Dam og eisini Hanus við Høgadalssá heitir undir við Rituvíkingum, meðan sambandsmenn og fólkafloksmenn vóru harðmeltir og hóru hvasst á loft til verju fyri búnaðarráðið og illskadust á teir menn, ið høvdu váttað sær at komið til tingið við málinum.

Sambandsins orðforara Iversen var grumur á málinum og vísti sakini burtur frá tinginum. Hon hoyrði ikki heima á tingi. Búnaðarráðið hevði rætt til at gera sum tí lysti, helt hann.

Orðaleikurin var ein av teimum harðastu, og nervur tingformannsins brustu, tað ið javnaðarflokksmaðurin P. M. Dam undirstrikaði sína atfinning og átaladu viðvíkjandi, hvussu ræðuliga umsitingin av jarðaumskipanini hevði verið við at sláa í borðið.

Hákon mikli reykt upp, átaladi Dam, ið svaraði, at hann ikki vildi lata rødd sína binda, hvørki av albotamonnum ella nokrum.

Tað brast kálið og Hákon nýttisitt formannsveldi, tók orðið av Dam og sleit fundin.

So leyk fyrsti táttur.

Hvar er fiskari-inspektionin?

Nú er skjótt 2 ár síðan vit sendu skriv til tingið við áheitan um at skipa varð fyri, at álitandi sjóverja varð kring oyggjarnar, men ikki eitt orð er frætt aftur um málið og sjóverja er eingin. Føroyar ligga tí sum harraleyst land, har fiskimenn fremmendatjóða líva og láta, sum teimum tykist best og ofta gyrða av bestu fiskileidir, so føroyskir útróðramenn megu lúta fyri fremmenda fórum bæði á og uttanfyri føroyskt sjóðki. Hetta hevur elvt stórt tap bæði í mistari veiði og reiðskapi og kann ikki ganga longur.

Kann Socialurin siga okkum hvar hetta mál er blivið av?

Fleiri av umsokjanum.

Sjóverjan er felagsmal, men fiskivinnumál liggja oll undir landsstyrimanninum Kristian Djurhuus, ið hevur haft hetta mál nú í skjótt 2 ár uttan at gjørt nakað við tað. Men vit megu krevja, at hetta fyri fiskimenn so týðningarmikla mál verður greitt beinanvegin, so fiskimenn ótarnaðir kunnu reka fiskivinnu við eggar stendur.

Forskotsrindan til fiskimenn

Fiskimenn! Minnst til, áðrenn tit fara avstað at søkja um, at konur tykkara ella onnur, sum tit hava forsyrgjaraskyldu fyri, skulu fáa kr. 500,00 um mánaðin, meðan tit eru burtur og fiska.

Lógin sigur, at tit hava rætt til hetta, men afturhaldið setti hesa forskotsrindan niður í kr. 300,00 og avgjörði, at eingin skuldi fáa uttan teir, sum innsendu umsókn. Tilik blóð til umsóknir fáast nú hjá øllum sóknarstýrum kring um landið.

Minnst nú til at innsenda umsókn, áðrenn tit fara avstað. Í ár krevja vit javnaðarmenn á Føroya Lögtingi, at kr. 500,00 — og ikki bert 300 kr. skal forskotsgjaldið verða.

J. H. Danbjørg.

TVÆR GÖTUR

Oll hugsandi menniskju eru greið yvir, at í politikki eru einans tvær götur at velja imillum. Annahvørt velja fólka marxistisku götuna og fylgja henni til frama fyri ta arbeiðandi fjøldina, ella er at ganga ta kapitalistisku leiðina og hjálpa yvirklassanum, sum einans hevur fyri eyga at leggja mest møguligt undir seg og sum fyri at vinna valdið yvir jörðini, peninginum og øllum á landi og sjógv, roynir at fáa sær tað politiska valdið annahvørt við diktaturi ella við at blinda veljarafjøldina, soleiðis at kapitalistaumboðsmenninir fáa fleirtal í landsins stýri.

Ein skuldi kunnað hugsað, at hin arbeiðandi fjøldin, sum allastaðni er tann størsti parturin av landsins íbúgvum, lættliga skuldi kunnað fingið fleirtal í landsins stýri, men ikki er tað so lætt sum onkur trýr, og hvi er tað ikki lætt?

Svarið er einans tað, at peningurin er makt. Tann, sum foddur er við peningapösum

um hálsin, hevur altíð lætt at koma sær framm bæði til høgan lærdóm, og harvið til tey pláss í samfelagnum sum geva nógva makt og til at leggja undir seg slik okir, sum hin arbeiðandi fjøldin noyðist at leita sær til fyri at kunna fáa so frægt av lón, at hin ringasti og beiskasti hungur, hin kolsvarta armóð og neyð — undirernæring so toluliga kann halda burtur. Á henda hátt er lætt at fáa sær hitt politiska valdið á ymiskan hátt. Öll knep verða nýtt. Sær ein kapitalistur, at tað ber til at hotta við, at gera socialistiskar arbeiðarar breyðleysar, so verður henda hóttaðum viðhvørt nýtt.

Viðhvørt sær ríkmaðurin, at betri er at fara hólga fram og so verður tann hátturin nýttur. Báðar hesar leiðir føra á hitt kapitalistiska málið nevniliga at fáa hitt politiska valdið, og so er spælið vunnið.

★

Í eini grein her í blaðnum einaferð í hesum mánaði visti eg á at føroyskir kapitalistar nýta tey bæði knepin nevniliga nationalismu og antinationalismu. Fyri so at ganga saman í bardagnum imoti hini socialdemokratisku arbeiðara rörslni, hvørja ferð, tá ið valni eru yvirstaðin. Eg segði, at tað er einans av navni ið kapitalistarnir her á landi bíta seg í tveir flokkar, tí i verunleikanum eru teir báðir flokkarnir, nevniliga Sambands- og Fólkaflokkurin eins og tvær alin úr sama vadmáli. — Tíverri er komin í prentvillu í nevndu grein mína soleiðis at hesi ordini »tað vil siga av navni« er komi aftur í greinina longri niðri soleiðis at har er komið at standa: »tað vil siga av navni eru socialistar og kapitalistar«. Hetta má eg fáa rætta; tí tað er tann einasta verunleiki í øllum politikki at her og allastaðni stendur allur politiskur bardagi millum socialismu og kapitalismu — alt annað eru lótir og villleiðing.

J. H. Danbjørg.

